

BÖBREK NAKLİ SONRASI HASTA BAKIMI VE EĞİTİMİ

İ.Ü CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ GENEL
CERRAHİ ABD TRASPLANTASYON SERVİSİ

UZ.HEM:AYFER AYAZ

2014

BÖBREK NAKLİ SONRASI HEMŞİRELİK BAKIMI

Komplikasyonların önlenmesine, erken evrede tanınmasına, tedavi edilmesine, böbrek fonksiyonunun en üst düzeyde sürdürülmesine yöneliktir.

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM -1

Böbreğin tam fonksiyone olmaması
nedeniyle;

SIVI-ELEKTROLİT DENGESİZLİĞİ RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM -1

- Saatlik yaşam bulguları , aldığı-çıkardığı takibi
- CVP > 0 ve CVP < 10 olmalı takibi yapılmalı
- Hmg, glikoz,üre, kreatin, elektrolit takibi
- Günlük kilo takibi

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-2

Abdominal insizyon ve drenlere bağlı;

AKUT AğRI

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-2

- Saatlik ağrı takibi yapılır ve ağrı tanılanır
- Yaşam bulguları alınır
- Ağrı skalasına göre ağrı puanı hesaplanır
- Dr orduru ile analjezik uygulanır

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-3

Operasyona bağlı post-op dönemde;

KANAMA RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-3

- Dren sıvısının miktarı, rengi, içeriği
- Tansiyon ve nabzın
- İdrarın renginin
- Ameliyat bölgesinin
- Hemotokrit ve hemoglobin değerleri takip edilmelidir

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-4

Operasyona bağlı post-op dönemde ;

PULMONER KOMPLİKASYON RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-4

- Erken mobilizasyon
- Triflo kullanımı
- Fizyoterapist eşliğinde göğüs fizyoterapisi

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-5

- Operasyona bağlı post-op dönemde;

BESLENMEDE DEĐİŐİM RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-5

- Bağırsak hareketleri başladığında ağızdan beslenmeye geçilmeli
- Diyeti az tuzlu, az karbonhidratlı ve proteinden zengin olmalı
- Greyfurt suyu içmemesi konusunda bilgilendirilmeli
- Günlük 3 litre su alması sağlanmalı

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-6

Kullanılan immünsupresif ve kortizona bağlı ;

HİPERGLİSEMİ GELİŞME RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-6

- Kan şekeri takibi yapılmalı
- Karbonhidrattan kısıtlı diyet verilmeli
- Doktor orduruna göre kısa etkili insülin yapılmalı
- Diyeti konusunda bilgi verilmeli

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-7

Kullanılan immünsüpresif ajanlar
ve insizyon bölgesi nedeniyle ;

ENFEKSİYON RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-7

- 3M maske takılmalı, tek kişilik odaya alınmalı
- Ateş takibi yapılmalı
- İnvazif girişimlerde ve pansuman değişiminde aseptik tekniğe uyulmalı
- Ziyaretçi kısıtlaması sağlanmalı

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-7

- El yıkamanın önemi anlatılmalı
- Ağız bakımı yapılmalı
- İdrar kateteri canlıdan yapılan nakillerde 48-72 saat sonra çıkarılmalı
- Laboratuvar sonuçları takip edilmeli

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-8

Böbrek nakiline bağlı ;

REJEKSİYON (ORGAN REDDİ) RİSKİ

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-8

- Rejeksiyon belirtileri açısından hasta takip edilmeli
- Dr. ordurundaki immünsüpresif ve kortizon ilaçları zamanında verilmeli
- Böbreğin doppler–usg si post-op 1. ve 7. gün kontrol amaçlı çektilirmeli

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-9

Böbrek nakli ameliyatına bağlı;

ANKSİYETE

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-9

- Hastanın kendisini ifade etmesine fırsat verilmeli
- Uygun baş etme mekanizmalarını kullanmasına fırsat verilmeli
- Hasta yakınları ile işbirliği yapılmalı
- Gerekiyorsa psikiyatri kliniğinden profesyonel yardım alıp dr.'un ordur ettiği ilaçlar verilmeli

BÖBREK NAKLİ SONRASI BAKIM-10

Böbrek nakli ameliyatına bağlı;

EğİTİM GEREKSİNİMİ

HASTA EĞİTİMİ

- **Amaç:** Hastanın sağlık sorunlarını daha iyiye götürmek, hastaya tedavisi ve bakımında sorumluluk vermek, ilaç kullanımı ve sosyal yaşamında dikkat etmesi gerekenler hakkında eğitim vererek komplikasyonların oluşumunu engellemek, hastayı karar alma mekanizmalarına dahil etmektir.

EĞİTİM KONULARI-1

■ İmmunosupresif tedavi ve ilaç eğitimi

1. İlaçları, ilaç çizelgesi ve kullanma şekilleri
2. İlaçların başlıca yan etkileri
3. Bir doz almayı unutursa ne yapacağı
4. İlacı aldıktan sonra kusarsa ne yapması gerektiği anlatılmalı

EĞİTİM KONULARI-2

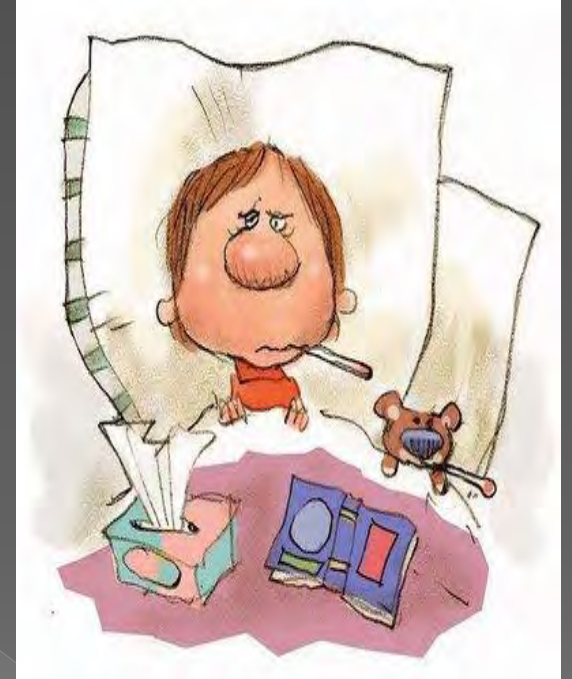
■ Evde yapacağı takipleri

1. Yaşam bulguları
2. Sıvı dengesi
3. Yara bakımını sürdürme
4. Böbrek nakili ekibini ne zaman arayacağı

EĞİTİM KONULARI-3

■ Enfeksiyonlardan korunma

1. 3m maskeyi 3 ay kullanacağı
2. Ateş takibi
3. Yara yerinin takibi
4. El yıkamanın önemi
5. Ağız bakımı ve mukostatin damlanın 6 ay kullanılacağı anlatılmalı

EĞİTİM KONULARI-4

■ Rejeksiyon riski ve belirtileri

1. Yüksek ateş
2. Transplante böbreğin olduğu bölgede büyüme ve ağrı
3. Hızlı kilo alma
4. Hipertansiyon
5. İdrar miktarında azalma ve idrarda kanama
6. Üre,kreatinin değerlerinde artma

EĞİTİM KONULARI-5

▪ Diyeti

1. Günde 3 litre su
2. Proteinden zengin beslenme
3. Az tuzlu ,az karbonhidratlı diyet
4. Sigara yasak
5. Alkol 2 ay yasak
6. Greyfurt suyu yasak

EĞİTİM KONULARI-6

- Uzun dönemde çıkabilecek komplikasyonlar;
  1. Diabet
  2. HT
  3. Aydede yüz
  4. Saç dökülmesi
  5. Kilo artışı
  6. Emosyonel bozukluk

EĞİTİM KONULARI-7

▪ Egzersiz

1. Mobilizasyonun önemi anlatılmalı
2. 6 hafta sonra yürüyüş yapabileceği
3. 3 ay sonra yüzme ,tenis oynama ,bisiklete binebileceği
4. Egzersizlerin böbreğe yük bindirmeyecek şekilde olması gerektiği
5. Haftada 2-3 kez 40 ar dakika yapılabilceği
6. İlk 1 (bir) ay araba kullanmanın yasak olduğu anlatılmalı

EĞİTİM KONULARI-8

▪ Sosyal yaşamı

1. ilk 3 ay odada 2 kişi varsa maske takılmalı
2. İlk 3 ay halka açık yerlere gitmemeli
3. 3 ay sonra okula ,işe başlaya bileceği
4. Her yıl grip aşısı yaptıra bileceği
5. 3 ay sonra seyahat edebileceği anlatılmalı

EĞİTİM KONULARI-9

■ Sosyal Yaşam

6-5 kilogramın üzerinde ağırlık taşımamalı

7-Kuş beslememeli

8-Evde iek yetiştirmemeli

9-1 yıldan sonra eldiven kullanılarak bahçe ile uğraşabileceği

10-Hayvan beslemek önerilmediği anlatılmalı

EĞİTİM KONULARI-10

■ Rutin kontrolleri

1. İlk 3 ay haftada bir kez
2. 3 ayda 2 haftada bir
3. 6 aydan sonra hastanın durumuna göre 4 haftada bir
4. Acil durumda muayane tarihini beklemeden gelmeli

EĞİTİM KONULARI-11

■ Cinsel yaşamı ve planlı gebelik

1. ilk 6 hafta cinsel ilişkide bulunmamalı
2. Eşlerden birinde akıntılı hastalık varsa prezaratif kullanmalı
3. Prezaratifin en uygun korunma yöntemi olduğu anlatılmalı
4. Böbrek naklinden 2 yıl sonra hamile kalınmalı

EĞİTİM KONULARI-12

- Her türlü sağlık sorununda nakil kliniğini bilgilendirmeli
  1. Kendilerini tanıtan bir kart bulundurmaları .
  2. Kart kan grubunu, hastalığını, almakta olduğu ilaçları, takip edildiği böbrek nakil ünitesinin adresi ve telefon numarasını içermelidir
  - 3- Yolculuk sırasında kalacağı yere yakın organ nakli merkezinin yeri hakkında önceden bilgi edinmeli

EĞİTİM KONULARI-13

- ◉ Nakil kliniği bilgisi dıŐında **HİÇ BİR İLAÇ** almamalı

TEŞEKKÜRLER